

Ledelsesvurdering - budsjett 2023 og prognose 2024-2027

Enhet: Fysisk institutt	Koststeder: 1510xxxx
Instituttleder: Susanne F. Viefers	Dato: 18.11.22
Signatur leder:	

(Ledelsesvurderingen bør være på 1-2 sider og bør omtale forhold av vesentlig art.)

1. Innledning

FI er et relativt stort institutt med over 200 ansatte (inkludert bi-stillinger) og en totaløkonomi på over 200 MNOK. Vi har mye infrastruktur/leiesteder og er involvert i flere sentre (SMN, SUSOLECH (FME), Porelab (SFF), CCSE (SFU), Njord og NorCC (CERN-senteret)). Inntekter fra sentrene betyr mye for den totale økonomien, samtidig som balansegangen mellom senter- og instituttaktiviteter på mange områder er utfordrende. Flere av leiestedene er viktige inntektskilder ved at bruk av dem i størst mulig grad belastes eksterne prosjekter, og dermed bidrar til instituttets nettobidrag.

En helt overordnet ambisjon må være at instituttet skal fortsette å utvikle seg og bevare sin høye kvalitet innen grunnforskning og utdanning til tross for den utfordrende økonomiske situasjonen framover. Én prioritet er derfor å jobbe for økte inntekter fra studiepoengproduksjon gjennom kontinuerlig utvikling og forbedring av våre studietilbud, for å øke rekruttering og redusere frafall. Konkrete eksempler er det nye førsteåret på fysikkstudiet (FFÅ), pågående jobbing med et tilbud innen kvanteteknologi og maskinlæring, samt den kommende satsningen på nukleærteknologi. Kvanteteknologi er også et fagfelt instituttet vil satse på som forskningsområde og som har potensiale for stor aktivitet framover. Vi har et godt utgangspunkt med flere ansatte/grupper som allerede jobber innenfor dette området. Politiske signaler som gis i skrivende stund gir håp om en nasjonal satsning og dermed finansiering. Videre er det et realistisk håp om EVU-inntekter idet en rekke store industriaktører signaliserer behov for å videreutdanne sine ansatte innen kvanteteknologi. Vi er i innledende dialog med flere slike aktører. Generelt når det gjelder forskningsfinansiering har vi ambisjoner om å se aktivt etter muligheter for å utvikle økt industrisamarbeid eller annen privat finansiering i områder der dette er naturlig – dog uten at dette går på akkord med vårt samfunnsoppdrag som er langsiktig grunnforskning. Vi har også rom for forbedring når det gjelder tilslag på spesielt EU-prosjekter, og har en ambisjon om å jobbe systematisk med dette.

2. Vurdering av langtidsprognoser og budsjett 2023

Forutsetninger som ligger til grunn for prognosen er kommentert i mer detalj i økonomi-kommentaren. Her vil vi trekke frem følgende: Nytt senter innen nukleære fag og nye studieplasser innen nukleære fag er **ikke** hensyntatt i prognosen. Ut fra forventet tildeling vil dette kunne bedre prognosen betydelig, nærmere bestemt ca 14 MNOK (akkumulert resultat) for hele perioden.

Det overordnede utviklingstrekket er at vi fortsatt styrer mot et ganske kraftig underskudd i 2027; ca 25 MNOK. Vi har høyere kostnader enn inntekter hvert eneste år fremover ifølge prognosen.

Instituttet har i flere år hatt en jevn vekst i både studieproduksjon og eksternt finansierte prosjekter, men har de siste to årene hatt en svak nedgang i antall nye prosjekter som innvilges. Når

Forskningsrådet- som har vært en viktig kilde til finansiering av prosjekter- nå ser ut til å gå mot trangere økonomiske tider, blir det enda viktigere å se mot alternative finansieringskilder. Her må åpenbart EU nevnes.

Økonomien tilsier liten aktivitet på stillingsfronten (faste stillinger). Det er kun tre avganger (ved fylte 70) i kommende periode. Vi har ikke diskutert en full stillingsstopp. Dette vil kunne utarme høyproduktive miljøer, og vi har også miljøer som er svært viktige for utdanningstilbudet vårt, og hvor bemanningen p.t. er under kritisk masse. Vi diskuterer også en mulig satsning innen kvanteteknologi, og da må stillingsressurser også diskuteres. I prognosen er det kun lagt inn to faste vitenskapelige stillinger, begge med 1.1.25 som innslagspunkt. Et par av våre professorer er ute i permisjon uten lønn for en lengre periode, og det er p.t. høyst usikkert om de kommer tilbake. I prognosen er det lagt inn at begge kommer tilbake fra 2024, men dette er høyst usikkert.

Et sannsynlig nytt senter innen nukleær forskning og nye studieplasser knyttet til et nytt studietilbud innen nukleære fag, vil gi midler til en ganske betydelig oppskalering av vårt fagområde kjernefysikk. Dette vil også innebære nye faste stillinger, men disse er ikke lagt inn i prognosen.

Vi ser for oss økt fokus på rekruttering, og det diskuteres et studieprogram/studieretning innen kvanteteknologi. Omlegging av første studieår i FA-programmet er også noe som vi håper kan gi redusert frafall/økt studiepoengproduksjon. I tillegg har vi de foran nevnte nye studieplassene innen nukleære fag. Ambisjonene må derfor være at vi kommer bedre ut i årene fremover på studiepoengproduksjon, enn hva som er lagt til grunn i prognosen.

Risikofaktorer på kort og lang sikt som kan påvirke prognosen:

- Prognoser for fremtidig lønnsutvikling og satser til Statens pensjonskasse er alltid usikre. Satsen for innbetaling til Statens pensjonskasse er 8,8 % for 2023, hvilket er det laveste nivået noen gang. UiO har i langtidsprognosen valgt å legge seg på samme nivå, hvilket muligens er alt for lavt.
- Usikkerheter knyttet til innføring av nytt økonomisystem, som blant annet endrer prinsipper for inntektsføring av BOA-inntekter. I arbeidet med prognoser og budsjett bruker også økonomene mange manuelle excel-filer, som øker faren for menneskelig feil.
- Ny finansieringsmodell som gjør oss mer sårbar for eventuelle nedganger i antallet studenter som begynner på våre programmer. Samtidig gir modellen gode og tydelige incentiver for å jobbe med rekruttering og reduksjon av frafall.
- Det er stor risiko knyttet til beregningen av fremtidige prosjektinntekter. Ett innvilget prosjekt av en viss størrelsesorden kan gi store utslag. Vi merker oss imidlertid at denne uforutsigbarheten og incentiveringene reduseres i ny økonomimodell.
- Usikker utvikling i fremtidige tildelinger av KD-stillinger. Tendensen nå er at flere stillinger øremerkes strategiske satsninger, herunder bærekraft. På den annen side er rundsummen for disse stillingene redusert, slik at nettoeffekten på økonomien per stilling reduseres.
- Ytre faktorer som påvirker økonomien; her er det ferske eksempelet med Forskningsrådet et godt eksempel. Reduserte bevilgninger fra Forskningsrådet vil påvirke vår økonomi negativt. Hva som skjer med offentlige budsjetter videre fremover er en usikkerhet, og det kan komme nye kutt i rammetildeling. Myndighetene våre ser ut til å fokusere mer på at forskningen skal være samfunnsnyttig, og da er det ikke gitt at et klassisk universitet som UiO kommer ut som budsjettvinnere fremover. Her kan man jo mene mye, men vi er uansett nødt til å forholde oss til de rammebetingelsene vi faktisk får, selv om mange gjerne roper etter mer penger.